

utegne za-nj biti toraj preobširna, naj se odloči morebiti v posebni knjigi za 1872. l. Sklene se, da kedar se rokopis zgotovi, določijo to presojevalci. Po tem spregovori o narodnem blagu in posebej o Stanko Vrazovi zapuščini, katero naj Matica skoro spravi na svetlo, in odbor naprosi g. dr. Kreka, da jo prevzame, na tanko pregleda, morebiti za natis vredni in v prihodnji odborovi seji ali ustmeno ali pismeno o tem predlaga (dr. Krek privoli tej želji ter sprejme Stanko Vrazovo zapuščino).

Pri tej priliki se naznanja, da se obrok za narodno slovstveno blago podaljša do meseca maja 1871. leta. Naj se toraj podviza, kdor nabira narodno blagó.

Gosp. dr. Razlag svetuje, naj a) z ozirom na to, da je Slovencem véliki „Naučni slovník“ zložiti sedaj še silo težko, da pa bi v mali obliki vzlasti bolj priprostim pri branji časnikov itd. bil prav koristen in potreben, odbor predlaga občnemu zboru, da se pred unim ta spravi na svetlo, in b) da z ozirom na želje in svete mnogih vnanjih družnikov in posebej odbornikov naj Matica sklene dajati na svetlo znanstven časopis, ki naj bi izhajal vsaj v zvezkih na vsake tri mesece, ter pošiljal ustanovnikom zastonj, sicer pa prodajal naročnikom. Poslednji nasvet vzlasti krepko podpira dr. Krek. Po mnogem razgovarjanji in predvarjanji se sklene, da g. dr. Razlag v obeh nasvetih spiše bolj določno osnovo, jo predloži odseku za izdavanje knjig Matičinih, kateri naj ji po odboru po tem predlaga občnemu zboru.

V tej seji sprejete nove ude Matice slovenske naznanimo drugi pot.

Oklic.

Matičinega opravičnega reda 16. §. d) se glasi tako-le: „Odboru je posebna dolžnost skrbeti, da vsak ud dobi diplomu o sprejemu, ako je želi in hoče Matici povrniti stroške, ktere naznani odbor“.

Znano je, da je blagi, prerano umrli g. dr. Lovro Toman sam preskrbel prekrasne diplomu in Matici podaril vse tri plošče, v ktere je vrezana.

Da odbor izvé, koliko iztiskov mu je naročiti, zato razglašá ta-le poziv:

Kdor izmed Matičinih udov želi prejeti diplomu, naj se ali neposrednje ali po poverjeniku kmalu oglasi pri tajniku, kateremu naj določno napiše natančen naslov, kateri želi, da se vpiše v diplomu ter mu za vse Matičine stroške priloži petdeset krajcarjev.

Iz odbora Matice slovenske v Ljubljani 5. septembra 1870.

Dr. E. H. Costa, predsednik.

Anton Lésar, odbornik in tajnik.

Eno noč na gorenskih planinah.

Spisal A. K. Poženčan.

Dokler mi bije srce za prekrasno našo slovensko domovino, dokler mi ne zagrne večna noč rajskega prizora, ki se mi prostira pred očmi, ozirajočemu se v preromantične gorenske planine, ne pozabim one čarobne noči, ki sem jo preživel na visocih planinah tik Grintovca.

Sešlo se nas je bilo precej veliko število prijateljev, med njimi tudi neki nekdanji moj profesor in nekaj družih čestitih gospodov po dokončanem šolskem izpitu v Cerkljah, pri ondotnem vrlem županu, kjer smo se pripravili in okrepčali za dolgo in težavno pot na visoke planine.

Akoravno nam je „Jupiter pluvius“ žugal resno,

zdajci in zdajci izliti svoje vodene oblake na nas, nismo se strašili, kajti navdušena „Naprej zastave Slave“, ki se je mogočno razlegala iz slehernega grla, oživila nam je srca za vse težave, ki so nam pretile na potovanji. Mogočen strel in radostno ukanje, ki je votlo odmevalo v globocih prepadih in pečenih tišinah, spremljalo nas je vedno, in čist planinski zrak hladil nam je potne srage, ki so se vlivale po vsacem obrazu.

Tako smo dospeli do prve postaje.

Kaj milo nas je pozdravljalo vbrano zvonjenje iz male cerkvice sv. Ambroža, poleg ktere se vstavimo, hoté se prvič malo okrepčati.

Tiha noč je že prostrla svoja temna krila nad prijazno dolino, ki se je odpirala globoko pod nami, nobena zvezdica ni migljala na nebu, blede luno so zakrivali gosti oblaki, le tam in tam zabliščala je kaka lučca iz daljave ter se zopet vtrnila, ko posedemo krog velicega ognja, ki je mogočno plapolal in čarobno zlatil sivo pečevje, ki nas je obdajalo na levo.

In zopet so zapeli milo zvonovi, mogočni strel je odmeval v nižavi in prekrasna pesem „V gorensko oziram se skalnato stran“ donela je strastno v bratinski pozdrav Triglavu velikanu čez nočne visocihine.

Nehoté se zamislim pri tem veličestnem prizoru in moj duh je plaval daleč nazaj v zgodovino prejšnjega časa. V spomin mi pride nemila osoda, bitka preteklost našega zatiranega naroda, ko se je zbiral v nočeh pri ognji, naznanjaje krutega sovražnika, ki mu je žugal zopet zatreti blagostan in tiho srečo v mirnih dolinah.

Iz teh nemilih domišljij predrami me mogočni strel, ki je naznanjal, da se napotimo dalje do pastirskih koč, kjer hočemo prenočiti. Bila je vže pozna noč in čakala nas je še precej dolga težavna pot, ki pelje čez samo goščavo. Ni čuda, da nas tudi najbolj vtrudi, ker bila je jako kamenita in strma, a vendar ravno zarad tega prav zanimiva, saj vže Latinec pravi:

„Jucunda est memoria praeteritorum malorum“.

Jako se razveselimo, dospevši do vrha, kjer se prostira prijazna dolinica s čvetero pastirskimi kočami.

Nenadni strel prebudí urno pastirje, ki se jako čudijo, da pridemo tako pozno in v taki temini.

Kmalu je v koči, katero je čarobno razsvetljeval ogenj, ki ga urno zanetimo, vse živo.

Prav po stari slovanski šegi posedemo zdajci krog ognjišča in kupica sladkega dolenca se začne vrstiti, ki nam zopet okrepča trudne noge in zbistri zaspane oči. Jamejo se tudi razlegati premile narodne pesmi, ki tako prijetno božajo sleherni srce, in vname se živa radost, ktere iščeš zastonj v elegantnih salonih visocih palač; srčna zadovoljnost, ki se nahaja le v leseni koči priprostega pastirja.

Dolga hoja in težavna pot ste nas jako vtudile.

Kmalu jame vtihovati vesela družba, govornice pohajajo, ogenj na ognjišču le poredkoma še zaplapolje in žarno obseva zaspane obraze okrog sedečih.

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* Ena najlepših cerkev na svetu — stolna cerkev v Strassburgu „Münster“ imenovana je pokončana; velikanska cerkev z najvišim turnom, ki jo je zidal Nemeec Ervin iz Steinbacha (poleg Badna), leži v razvalinah, pokončana od Nemcev! To je divjaštvo, vandalizem, da mu ga ni para, in to je delo onega naroda, ki se ponaša s tem, da ga je Bog stvaril za to, da bi omiko širil po svetu! Da, da — omiko Atilovo, kterelega Slovenci imenujemo „šibo božjo“. — Strassburg je veliko mesto na Francoskem, kjer divjá zdaj *

vkvarjata le z umno živinorejo: prvi ima živino Mariahoferskega, drugi pa samo Holandskega plemena. Občudovali smo snažne mlekarnice in pripravo za narejanje masla; vse je umno vredjeno in čuda lepo snažno. Baron Washington se posebno peča tudi z rejo kokošjo.

Ker mi še prostora primanjkuje, bodem drugi pot bolj obširno popisal, kar smo tu ali tam videli ali čuli koristnega. Za danes z Bogom!

Lav. Abram.

Eno noč na gorenskih planinah.

Spisal A. K. Poženčan.

(Dalje.)

Še malo, in začuje se lahko spanje marsikterega, ki se je stisnil varno v kak kotiček, ali se sedé naslonil na svojo gorjačo. In kmalu ga je peljal prijazni Morfej čez zračne daljave, kjer mu biva ves njegov up in radost, ali ga vodil po strmih pečinah, kjer vlada sveta svoboda.

Večina predrazih tovaršev je vže dremala krog umirajočega ognja, ki sem ga sam še zdaj in zdaj popravljal s svojo gorjačo, ko se mi izbudí v prsih nekak nepoznan nagon, ki me tako zapeljivo vabi v sveto krilo proste nočne narave.

Urno zapustim toraj vtihnulo družčino, ter hitim na prosto, v tiho noč. Nihče ni dramil smrtne tihote in prijaznega nočnega mirú, le včasí se je čulo votlo zvončkanje, ki ga je donášal miren vetrič iz bližnje doline, kjer je polegla čeda goveda.

Preslabo mi je pero, da bi popisalo brezštevilo občutkov, ki so se vrstili zdajci v mojem srcu.

Nad menoj jasno nebo, katero so zakrivali sem ter tje črni oblaci in zlatilo milijonov zvezd, — pod menoj neizmerni svet, tihe planjave, strastno šumenje mogočne Kokre, dereče Bistrice; krog mene veličestno sivo sklavje, divje pečevje, ki me je navdajalo zdajci s takim strahom, zdajci s svetim strmenjem.

Kdo more doživeti veličestnejšega prizora na svetu? Kdor ni globoko ginjen v tej sveti nočni naravi, mora imeti resnično kamenito srce za vse lepo in sveto!

V tem nepopisljivem prizoru spominjal sem se prelepих Castelli-ovih besedi:

„Wer dieses gesehen, kann unbekümmert sterben,
Für das Auge hat er nichts mehr zu erwerben.“

Ozrem se slednjič v tihi dol, v neizmerno nižavo, ki se je prostirala v daljavi, in glej zdajci priplava bleda luna iz za temnih oblakov ter izlije svojo sreberno luč po premili slovenski zemlji; v prijazno selo, kjer mi je tekla zibelka, kjer sem bral prve cvetice. Žarila je tamkaj belo cerkev s visocim zvonikom, posvetila na kraj mirú, kjer se vrstijo križi, kjer mi počiva tudi vže, oh prezgodaj, najdraža oseba na svetu!

Razsvetila je v daljavi glavno mesto, prijazne holme, kjer bivajo premili sobratje Slovenci, kjer se razliva bistra Sava in pozdravlja daljni naš rod.

Srčno ginjen, naslonim si pri tem nepopisljivem prizoru trudno glavo na svojo gorjačo in vrtno se mi marsiktera grenka solza ter dvigne marsikteri globok vzdihljej, spomnivši se še vedno nemile osode premilih sobratov Slovencev, spomnivši se novih ran, ktere jim seka nemila smrt, moré najzvestejše sinove, ki se neustrašljivo žrtvujejo materi Slavi.

V duhu sem pozdravljal z zračnih visocin brate Slovence v daljavi, pozdravljal prekrasno slovensko domovino, prisegaje jej večno zvestobo. In kakor bi bil čul mogočni velikan Triglav mojo prisego, povzdignil je izza oblakov svojo sivo glavo, ter se ozrl ponosno na svoje niže sinove. (Dal. prih.)

Deželni zbori.

Zbor kranjski.

Davki so dandanes sila veliki. To čuti vsak, kdor jih plačuje; to pa čutijo tudi poslanci deželnih zborov, katerim je živa skrb na to obrnjena, da bi se deželi polajšali kar največ je mogoče.

Nobena stvar pa kranjski deželi ne prizadeva toliko stroškov kakor otroci nezakonskih staršev. Zavoljo tacih žensk in moških mora dežela, to je, morajo plačevalci davkov nositi velika bremena, in ubogi taki otroci so vendar pri vsem tem še usmiljenja vredne sirote. Imenujejo se „špitalarji“ ali „najdenci“, ker večkrat jih brezvestna mati položi kam, da jih najdejo usmiljeni ljudje.

Tacih najdencev kranjskih mater v vnanjih deželah je bilo konec rožnika letošnjega leta 796, v ljubljanskem špitalu in po deželi pa 1032, tedaj skupaj 1828. Ker počez se za enega tacega otroka skozi 10 let na Kranjskem plačuje po 24 gold., v družih deželah pa po 44 gld. za eno leto, tedaj stroški samo enega leta za otroke, ki jih imamo domá na Kranjskem, znašajo 25 tavžent in 55 goldinarjev, za une, ktere imamo zunaj in največ na Tržaškem, pa 35 tavžent 5 sto in 27 gold., tedaj za letošnje leto skupaj 60 tavžent 5 sto in 82 gold.

Zdaj pa recite, kako je, samo gledé na tolikošne stroške za te otroke, mogoče znižati priklade, ki jih dežela pobira od davkov?

Za to ni druge pomoči kakor te, da se odpravijo take naprave, in skrb za take otroke izroči očetom (ki so večkrat premožni pa se skrivajo) in materam njihovim, — če pa ti ne morejo otroke rediti, onim, ki imajo za njima postavno dolžnost.

Odpraviti ljubljansko najdenišnico in oprostiti deželo plačil v vnanje najdenišnice, je sklenil letošnji deželni zbor kranjski to, kar bralcem „Novic“ podajamo v sledečem sporočilu, ki ga je v imenu deželnega odbora predlagal dr. Bleiweis.

Ali se bode izpolnilo vse, česar želi deželni zbor in je deželi krvava potreba, bode prihodnost učila.

Glasilo se je sporočilo tako-le:

„Ker je bil lanski deželni zbor nenadoma zaklučen, zato predlogi, ki sta jih zarad porodnišnice in najdenišnice sklenila odsek finančni in ustavni 19. oktobra 1869. leta, niso mogli več priti v obravnavo deželnemu zboru, in ker stvar zarad strašanskih stroškov, katerih najdenci deželi naši posebno zavoljo bližine pomorskega mesta Trsta nakladajo toliko, kolikor morebiti v nobeni drugi deželi, je sila važna, zato deželni odbor, ki se popolnoma vjema z razlogi omenjenega sporočila od 19. oktobra 1869. leta, stavi soglasno z onimi predlogi sledeče nasvete:

Slavni deželni zbor naj sklene:

1. Najdenišnica v Ljubljani prestane 1. julija 1871. leta, to je, s 1. julijem 1871. leta se noben otrok ne vzame več v najdenišnico ljubljansko.

2. Najdenci, ki so zdaj v deželni oskrbi in kateri pridejo do konca junija 1871. leta v ljubljansko najdenišnico, ostanejo v deželni oskrbi po pravilih zdaj še veljavnih.

3. Zarad tega pa, da ostane v Ljubljani porodnišnica in učilnica za babice tudi vprihodnje, stopijo 1. julija 1871. leta sledeče določbe v veljavo:

a) noseče ženske se v porodnišnico jemljejo po preteku 8. meseca nosečnosti, in smejo, da-si tudi niso bolne, ostati v njej še 4 tedne po porodu, ako za to prosijo; potem pa morajo z otrokom vred zapustiti porodnišnico;

pokazal, da je popolnoma kos predmetu, kterege se je lotil. — Kdor še nima te knjižice, naj si jo omisli; saj le 6 soldov velja snopič.

* „Slobodni Slovenec“ — se imenuje neki tiskan papir, ki je začel v Mariboru na svetlo hoditi kot priloga onemu listu, ki je bratranec ljublj. „Tagblattu“ in se zove „Tagesbote für Untersteiermark“. Sram nas je, da tako pisarijo stavimo pod naslov „slovenskega slovstva“, al ker je tiskana v našem jeziku, ne moremo drugače, da jo omenimo iz zgodovinskega ozira. Tudi v Ljubljani je 1848. leta izhajati začel enake gore list „Pravi Slovenec“; al ker ga noben pravi Slovenec ni bral, šel je kmalu rakom žvižgat. Da mu je vrednik oni tiskar E. Janžič, ki je v tiskovni tožbi „Slov. Naroda“ sodnji v obraz rekel, da slovenskega jezika kar nič ne zna, to ni celó nobeno čudo, saj za tako robo bi bil tudi dober tiskarjev hlapec.

Eno noč na gorenskih planinah.

Spisal A. K. Poženčan.

(Dalje in konec.)

Vže so jele vgaševati svetle zvezde na nebu in na kamniških planinah se je vže žarila jutranja zarja, ko se predramim iz svoje domišljije.

Jutranji zrak in mrzel sever jel je mraziti, akoravno ga prej nisem čisto nič čutil.

Še le zdaj se spomnim, da sem se dolgo zamudil na prostem in da me morda tovarši pogrešajo. Urno hitim toraj v kočo k zapuščeni družini.

Dospevši v kočo, ozrem se urno po predrazih tovarših, ali večino najdem še spečih. Le tu pa tam jel se je kdo dramiti in si mel zaspane oči, hotéč se prepričati, ali je v resnici v pastirski koči, ali so ga ogoljufale sladke sanje, ki so ga vodile morda daleč od tod, kjer mu cvete najlepši up in čisto veselje.

Zdajci se začuje mogočen strel pred durmi.

Straža namreč, ki smo si jo izvolili, da čuje proti jutru, naznanila je, da se daní. Kot bi trenil, jame se zdaj vse gibati. Ogenj na ognjišču, ki je bil čisto pogasnil, se urno zaneti.

Kmalu sedimo zopet, kakor prejšnji večer krog ognjišča ter si ogrevamo premrle ude, kajti mrzlo je bilo ponoči. Zdaj se zasučé leseni steber, na katerem je visel velik železen kotel, napolnjen z kozjim mlekom, nad ognjem, in mali zajuterk se nam je jel pripravljati.

Ko naznani kuhar, ki smo si ga izvolili iz svoje srede, in kteremu gré vsa čast, da je dobro umel svoj posel; da je zajuterk pripravljen, vstopimo se enako Izraelcem pri velikonočnem jagnjetu, vsi napravljeni za pot, s torbami čez ramo in gorjačami v rokah, ter začnemo segati v veliko skledo, ki je stala na v tleh vdeleni mizi.

Zdelo se mi je, in nisem se zmotil, da bode mleko vsacemu jako dišalo, ker urno je bila posoda prazna.

Še en krepek požir močnega žganja, ki so ga delili dobrodarniši tovarši iz svojih čutaric in kterege se tudi jaz nisem čisto nič branil, in bili smo pripravni za daljno pot — ker smo se izgovorili, da hočemo še pred solnčnim vzhodom biti na „K r v a v c u“ (najviši pastirski planini), opomnil nas je naš kučegazda, ki smo si ga izbrali, naj stopamo urno, da ne zamudimo najlepšega prizora, ki se prostira ob solnčnem vzhodu.

Ali bila je ta pot najtežavniša izmed vseh.

Hoté ali nehoté poljubil je od sedaj marsikteri trda tla, ker je jako polzelo od jutranje rōse in deževja prejšnjih dni. A vendar se je še zdaj radostno spominjam, kajti bila je najbolj zanimiva, ker vžili smo tu veliko smeha in zabavne dražljivosti.

Ali to ni bilo še najbolj prijetno, marveč prekrasna narava in nepopisljivi razgledi, ki so se odpirali na vse strani v jutranji zarji, ki je zlatila kamenito pogorje. Lep je večer, krasnejši je noč, a najlepši je vendar-le jutro na visocih planinah.

Vse ti je tu tako ljubo, tako prijazno in veselo, da se moraš radovati s prerajeno naravo, če nosiš v prsih tudi največe gorjé.

Čuj! tu te pozdravlja iz bližnjega hollma mnogobrojna čeda kóz in ovác s prijetnim žvenkkanjem in tako prijaznim meketanjem, kot bi te hotela poznati svojega gospodarja iz nižave. A še bolj, če se oglasiš tej priljubi domači živali, vdere se cela čreda za teboj, se spenja po tebi, ti liže roki, posebno če ji daš malo soli, jo težko potem odpraviš od sebe.

Glej zopet tam muka čreda govedi, zapuščaje nižave in pomikaje se na više planine, kjer jjo čaka velika, mastna zelenjav.

In zopet tam ti rezgetá naproti čreda konj vzdigovaje ponosno grivaste vratove.

Al kakor bi bila zdivjala in ne hotela gospodarja človeka več poznati, še enkrat divje zarezgeče, položi ušesa, ter se urno izgubi po višavi.

In glej tam zadej stopa siv pastir, opiraje se na svojo gorjačo, počasi za svojo čredo. Spremljaje ga zvest pes, kteremu vrže včas iz svoje torbe kosce kruhove skorje, ki se mu je vsušila v pekočem solncu. Prišedši v višavo vsede se na najvišo skalno, si vpre roki na grčav les, ter prešteje na tanko svojo čredo do najmanjšega jagnjeta in novo rojene kozičice. Glej veliko veselje, čeda se pase v polnem številu pred njim, nobena živalca se mu ni izgubila.

Ginjen radosti in poln svetega strmenja prekrasne narave, nasloní si zdajci sivo glavo v koleni, in pobožna molitev se dviguje iz njegovih ust v zračne višave v čast in zahvalo Vsemogočnemu za premile darove, ki mu je delí njegova preblaga darná roka.

Ne zameri čestiti bralec, zašel sem predaleč in zapustil predolgo svoje tovarše, vendar vrñiva se zopet nazaj.

Glej! tu pleza eden po sivi skali za planinskimi cveticami, tam drugi. Zopet eden je ostal zadej, ki se ozira v nižave, hoté zagledati priljubljene si kraje. Tamkaj unemu je zdrčala nenavajena noga po mokrej zelenjavi nazaj, in komaj se je vjel še v bližnjem grmovji, da se ni prekucnil v vrtoglavo prepad. Le ena radost navdaja sleherno srce, da bodemo kmalu na vrhu, kjer si oddahnemo dolzega potovanja.

Zdajci se začuje osmeri strel, znamenje, da smo končali težavno pot. Kmalu se jame razlegati „Naprej zastava slave“ in druge krasne slovenske pesmi, ktere je izvrstno peval dvojni čveterospev.

Ko vtihnejo vesele pesmi, poležemo krog visocega ognja, ki je plapal veličastno na višini, ter nastavimo sodček zlatega dolenca, ki nas je spremljal na dolzem potovanju.

Počasi se oživi vesela družba. Napitnice se jamejo glasiti in prepevati zopet navdušene zdravice. Med tem se je pripravilo izvrstno kosilo pod milim nebom, ktero nas zopet popolnoma okrepi. Še le pozno popoldne nas opomni, da smo še vedno na istem mestu in da imamo daleč do doma.

Težko se ločimo od prekrasnih visočin, ki so se nam tako priljubile, o kterih bi lahko rekel s Prešernom:

„Dežela kranjska nima lepš'ga kraja,
Ko je z okolšno ta, podoba raja“.

Marsikteri se ozre še zadnjič z žalostnim očesom nazaj v višave, kjer je vžil toliko radosti in zabave. In meni se še drugo jutro, prišedšemu zopet na dom,

ko malo zadremlem, sanja, da lazim po gorskih pečinah, a bila je le malo pretrda postelja, ki se ni nič kaj prilegala preveč vtrujenemu životu.

Srce mi je pa še danes enako Črtomirovemu, ker še

„Enkrat videt' želí podobo milo,
Pozdravit prejšnjega veselja mesto“.

Dopisi.

Iz Trsta 14. sept. = (Naši poslanci; letina; slovenski časniki; „Naša Sloga“; pismar). Radosten moram poročati, da naši okoličanski poslanci se vrlo dobro potezajo za narodne pravice; strogo se držijo svojega programa in posvetujejo se v klubu, da tako v vsem edini ravnaajo v zboru. Gospod Cegnar je voditelj tukajšnji národni stranki, za njim pa stojijo dr. Nakič rodom Dalmatinec, tako odličen govornik, da se Lahoni čudijo, Šklemba, Nadlišek, Nabergoj. Pod krlom tacih mož ne bodo ne za las pravice naroda slovenskega škode trpele, kajti kot nepremakljive skale bodo stali na obalih Adrije. — Kar se letine tiče v okolici naši, bode nam letos donesla obilo vina, kajti ne en grozd ni bil bolán in trte so tako polne, da se latniki lomijo; vinorejcem bode posode zmanjkalo, da spravijo vse, kar bode trta rodila. — Naši slovenski časniki so vsi konec vzeli; pokopal jih je vrednik sam in pomagali so mu sodelavci njegovi; od škandalov ali pa suhoparnih smeti se naposled pokvari tudi „dober želodec“. Nasproti umrlim slovenskim pa hrvaški tukajšnji časnik „Naša sloga“ lepo napreduje, kajti dobro zbrano gradivo njegovega lista in načelo njegovo: „slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“, kojega se zvesto drži, mu varujejo obstanek. — Mnogokrat me tukajšnji Primorci kakor tudi Kraševci poprašujejo, kako da nimamo svojega pismarja (Briefsteller), kakoršnih imajo Nemci na kupe, da bi se znali v prilikah do uradov in o drugih zadevah izraziti. Ali ne bi prav bilo, da bi naša „Matica“ slovenska mislila na to? Gotovo bi se več tisoč tacih knjig lahko prodalo.

Iz Trsta 11. sept. (Opravičenje o cestni zadevi.) Ker mi dopisnik „iz Vipave“ v zadnjem listu „Novic“ očituje, da sem cesto napačno meril, sili me s tem na očitien odgovor. Ako bi gosp. dopisnik svet od vrh Poklona pod Repnim taborom do vrh Prelovica pod Vrholemi bil na tanko pregledal in ne samo od daleč opazoval, bil bi se sam prepričal, da je bilo pametneje cesto skozi Vogelski dol meriti, kjer bode malo dalja od stare in bo prav malo visela zato, kajti Dol je malo niži ko Prelovic, kakor pa po dopisnikovem mnenji meriti jo po ravnem, okoli po hribih, kjer bi trikrat daljša bila, veliko več stroškov in dela potrebovala in še bolj kljukasta postala kakor je oni kos narejen pod Taborom; vsaj po hribih ni mogoče cest delati brez kljuk, in hribi niso tako gladki in ravni, kakor se vidijo od daleč. Cestnega odbora sežanskega jaz ne morem zagovarjati, pa pomisliti dopisniku to dam, da cestni komitati, kateri se niso sploh sposobne izkazali, so po izmišljenji dopisnikovih birokratičnih prijateljev na Dunaji osnovani, njihova največa skrb je pa, da jim vrvi in niti, s katerimi mislijo dežele kot marijonete voditi, iz rok ne uidejo; zavoljo tega so take komitate in druga svetovalstva nam vrinili, namesti da bi bili okrajne zastope vpeljali, kateri bi vse občinske opravke pod nadzorstvom deželnih zborov lahko skrbno in korigirno opravljali.

V. Mat. Živic, inženir.

V Gorici 16. sept. — Pred nekimi meseci je bilo došlo tukajšnjemu deželnemu šolskemu svetu od ministerstva naročilo, naj bi izrekel svoje mnenje o napravi izobraževališča za učiteljice, in sicer skupnega

za Gorico, Trst in Istro. Enako naročilo je šlo tudi v Trst in Poreč. Naš šolski svet je nasvetoval posebno izobraževališče samo za goriško grofijo v Gorici, in to italijansko-slovensko, in ko bi posebno tako učilišče ne bilo mogoče, pa skupno, toda na vsak način v Gorici. Te dni je ministerstvo paralelno izobraževališče v Gorici dovolilo; ali samo za našo deželo, tega ni moč iz dopisa posneti. Tiste pripravljanke, ki so zdaj v pripravnišću čč. Uršularic, ostanejo lahko, kjer so. Že prihodnjega novembra se ima odpreti prvi tečaj. Važna je ministerstva dovolitev že sama na sebi, pa tudi zarad tega, ker z izobraževališčem mora biti združena paralelna vadnica (dekliška šola), in smemo se toraj nadjati, da dobimo v Gorici tudi slovensko dekliško šolo. Dovoljenje ženskega izobraževališča je pa tudi znamenje, da misli vlada dovoliti tudi paralelno izobraževališče za učitelje, kakor ga je o drugi priliki nasvetoval naš deželni šolski svet. Obe učilišči boste pod istim ravnateljstvom.

Od kar „rajnca“ „Domovina“ sen pravičnih spi, ni ga človeka, kateri vé, kaj so časniki, da ne bi čutil pomanjkanja domačega lista za Goriško, in to, sosebno zarad domačih novic. Iz Kitajskega naši ljudje na kmetih več izvedó, nego iz Gorice in domače dežele. Živi potrebnosti domačega novičarja ne morejo in tudi nimajo sploh namena ustrezati dopisi v „Novicah“, „Slov. Narodu“ itd. Kolikokrat slišimo popraševati: No, kedaj boste vendar začeli izdajati kak list? Tiho bodite! s 1. oktobrom tega leta se Vam želja izpolni. Advokaturni koncipient (dr. Lavričev) g. Fr. Oblak misli začeti izdajati slovensk list, in sicer — kar je hvale vredno — zmeren in tak, da ne bo nobene stranke žalil. Imena mu menda niso še dali zatrdnega. Da se ne poreče „nomen et omen“, ogibajo se roditelji in botri spočetega deteta ravno tako naslova „Soča“, kakor kterege si bodi imena, ki bi se začenjalo z „dom...“, češ, da to bi dišalo preveč po „Domovini“. Ta okolnost znači znabiti kolikor toliko novi list. Sedanji čas je gotovo ugoden novemu časniku na Primorskem, potem ko nam tržaški trije „Jadr. Zarja“, „Juri s Pušo“ in „Petelinček“ molče trobentajo: „kakoršno življenje, taka smrt!“ Le urno tedaj na dan z naše gore listom!

Iz Cerknice. J. T-s. — Mnogo bi Vam lahko poročal iz tukajšnje okolice, posebno kar se tiče naših gozdnih razmer. Vendar za danes naj bo o tem le toliko rečeno, da ene srenje še tožijo, da jim grajščina ni dovolj prostora odmenila, druge pa že na to mislijo, kako bodo svoj gozd že na posamesne posestnike razdelile. — Čuti se pa tudi, da za ta posel potrebnih inženirjev manjka. Cerkljani so našli grajščinskega inženirja g. Renca, da jim bode še to jesen polovico gozda na drobno razdelil. — Naša županija, ktera se še zdaj ni sklenila z Begunjsko, je dobila novega tajnika, moža, kateri je zmožen slovenskega jezika, in je, kakor se sliši, sposoben za svoje opravilstvo in miren človek. Zapustil nas bode tedaj dosedanji tajnik gosp. Kunšič.

Iz Idrije 12. sept. U. (Naša šola.) Že od nekdanj so iz bližnje idrijske okolice, potem iz vipavske doline, iz Krasa in drugih krajev radi pošiljali otroke v našo šolo. Vzrok tega je bil ta, ker so po teh krajih le malo šol imeli, zlasti pa glavnih šol ne, ktere so učenecm ljudskih šol vrata odpirale v gimnazije in realke. Vrh tega pa tudi ni boljših stanovanj za otroke, kakor ravno pri nas, in ni boljših gospodinj za odrejo in poduk mladine, kakor so ravno idrijske ženske. Same so se v tukajšnji šoli toliko izučile, da vedó na tanko, kako je treba s šolsko mladino ravnati in kako jih k